

SELMA LAGERLÖF

Bland klängrosorna

Ur *Osynliga länkar* (1909)

Jag skulle önska, att de människor, bland vilka jag har genomlevat min sommar, läte sina blickar falla på dessa rader. Nu sedan köld och mörka nätter ha kommit, skulle jag vilja återföra deras tankar till den ljusa, varma årstiden.

Framför allt ville jag påminna dem om klängrosorna, som omgärdade verandan, om rosa bengalensis' fina, något glesa lövverk, som så i solsken som månsken avtecknades i mörkgrå skugga på det ljusgrå stengolvet och kastade en lätt spetslöja över allt därute, och om hennes stora, ljusa jätteblommor med de upptrasade kanterna.

Andra somrar påminna mig om klövervallar eller om björkskogar eller om astrakaner och bärbuskar, men denna sommar hade fått sin karaktär av klängrosorna. De ljusa, ömtåliga knopparna, som tålde varken vind eller regn, de lätt vajande, ljusgröna årsskotten, de mjukt böjda stammarna, den överdådiga rikedomen på blommor, de muntert surrande insektskarorna, allt detta skall följa mig och resa sig för mig i hela sin prakt, då jag tänker tillbaka på sommaren, den skära, fina, ömtåliga sommaren.

PDF från [Litteraturbankens skola](http://litteraturbankens.skola)

Texten är hämtad ur *Osynliga länkar* (1909).

<http://lb.se/f/LagerlofS/t/OsynligaLankar1909/sida/397/etext>

Nu, då arbetstiden har kommit, frågar man mig ofta varmed jag har tillbragt min sommar. Då glider allt annat bort ur mitt minne, och det förefaller mig, som om jag har suttit dag ut och dag in ute på verandan bakom klängrosorna och sugit in doft och solsken. Vad gjorde jag då? Å, jag såg på hur andra arbetade.

Där fanns ett litet tapetserarbi, som arbetade från morgon till kväll, från kväll till morgon. Ur de mjuka, gröna bladskivorna sågade det med sina vassa käkar ut en liten pryddlig oval, rullade ihop den så, som man rullar samman en riktig tapet, och med den dyrbara bördan tryckt intill sig fladdrade det åstad bort till parken och slog sig ner på en gammal trästubbe. Där fördjupade det sig i mörka gångar och hemlighetsfulla gallerier, tills det äntligen hann botten av ett lodrätt schakt. I dess okända djup, dit varken myra eller tusenfoting någonsin hade vågat sig in, bredde det ut den gröna bladrollen och täckte det ojämna golvet med den vackraste matta. Och när golvet var täckt, kom biet tillbaka efter nya bladskivor för att täcka schaktets väggar och arbetade så raskt och ivrigt, att det snart inte fanns ett blad i rosenhäcken, som inte hade en oval utskärning, som vittnade om att det hade måst bidra till den gamla trädstubbens utsmyckande.

En vacker dag bytte det lilla biet om sysselsättning. Det borrhade sig djupt in bland jätterosornas hoptrasslade blad, sög och drack

allt vad det förmådde i dessa vackra visthus, och när det väl hade fått en mun full, for det genast åstad till den gamla trädstubben för att fylla den nytapetserade kammaren med klaraste honung.

Men det lilla tapetsarbetet var inte den enda, som arbetade därute i rosenhäcken. Där fanns också en spindel, en alldeles makalös spindel. Den var större än något jag har sett i spindelväg, den var klart gulröd med ett tydligt punkterat kors på ryggen, och den hade åtta långa, röd- och vitrandiga ben, alla lika väl tecknade. Ni skulle ha sett den spinna! Varje tråd drogs med den yttersta noggrannhet, alltifrån de första, som bara voro till stöd och fäste, ända till de innersta, fina vävtrådarna. Och ni skulle ha sett den balansera sig fram längs de smala trådarna för att gripa en fluga eller inta sin tron i mitten av nätet, orörlig, tålig, väntande i flera timmar.

Denna stora gulröda spindel vann mitt hjärta: han var så tålig och så vis. Var dag hade han sin lilla sammandrabbning med tapetsarbetet, och alltid drog han sig ur affären med samma osvikliga takt. Biet, som hade sin väg tätt förbi honom, fastnade gång på gång i hans nät. Genast började det surra och riva, det slet i det fina nätet och bar sig åt som en galning, vilket naturligtvis hade till följd, att det fastnade allt värre och värre och fick både ben och vingar inlindade i den klibbiga vävnaden.

Så snart biet hade blivit utmattat och förlamat, kom spindeln krypande fram mot det. Den höll sig alltid på vederbörligt avstånd, men med den yttersta spetsen av ett av de eleganta, rödrandiga benen gav det biet en liten stöt, så att det svängdes runt i väven. Och när biet åter hade surrat och rasat sig trött, fick det åter en den mildaste knuff och så ännu en och ännu en, till dess det for runt som en snurra och inte visste till sig i sitt raseri och blev så yrt, att det inte kunde försvara sig. Men under detta kringsvängande tvinnades trådarna, som höllo det fast, alltmer tillsammans, och spänningen blev så stor, att de brusto, och biet föll till marken. Ja, det var detta, som spindeln hade velat naturligtvis.

Och detta konststycke kunde de göra om, dessa två, dag efter dag, så länge biet hade arbete i rosenhäcken. Aldrig kunde den lilla tapetseraren lära att akta sig för spindelnet, och aldrig visade spindeln vrede eller otålighet. Jag tyckte verkligen om dem båda två, den lilla, ivriga, ludna arbetaren så väl som den stora, sluga gamla jägaren.

Det hände inte ofta några stora tilldragelser på gården med klängrosorna. Mellan spaljén kunde man se den lilla sjön ligga och blinka mot solen. Och det var en sjö, som var för liten och för omgärdad för att kunna häva sig i verkliga vågor, men för varje liten krusning på den grå ytan flög det upp tusentals små gnistor, som glimmade och lekte på vågorna: det var, som om

hela djupet hade varit fullt av eld, som inte kunde slippa fram

Och så var det med sommarlivet därute: det var vanligen så stilla, men kom blott den allra minsta lilla krusning – å, vad det kunde skimra och glittra!

Och det behövdes inga stora ting för att göra oss glada. En blomma eller en fågel kunde ge oss munterhet för flera timmar för att inte tala om tapetserarbetet. Jag skall aldrig glömma hur hjärtans glad jag en gång blev för dess skull.

Biet hade varit inne i spindelnätet som vanligt, och spindeln hade som vanligt hjälpt det loss, men det hade suttit säkert fast, så att det hade måst snurra alldeles ofantligt länge och varit mycket tamt och kuvat, när det hade flugit sin väg. Jag böjde mig fram för att se om spindelväven hade tagit stor skada. Det hade den då lyckligtvis inte, men däremot satt en liten gul larv fast i nätet, ett litet trådsomt odjur, som bara bestod av käkar och klor, och jag blev uppskakad, verkligen uppskakad vid att se den.

Kände jag dem inte, dessa majbaggens larver, som i tusental kräla upp på blommorna och dölja sig under deras kronblad? Kände jag dem inte och beundrade dem också, dessa ihärdiga, sluga parasiter, som sitta dolda och vänta, bara vänta, om det så skulle vara i veckotal, till dess ett bi kommer, i vars gulsvarta päls de kunna gömma sig?

Och visste jag inte om deras hatfulla skicklighet, att just då den lille cellbyggaren har fyllt ett rum med honung och på dess yta lagt det ägg, ur vilket den rätta ägaren till cellen och honungen skall komma fram, att just då krypa ner på ägget och under ivrigt balanserande sitta kvar på detta som på en båt, ty komme de ner i honungen, skulle de drunkna. Och medan biet täcker det fingerborgsliknande boet med ett grönt tak och försiktigt stänger igen om sin unge, så river den gula larven med skarpa käkar upp ägget och förtär dess innehåll, medan äggskalet alltjämt måste tjänstgöra som farkost på den vådliga honungssjön.

Men så småningom blir den smale gule platt och stor och kan själv simma på honungen och dricka av den, och i tidens fullbordan kommer en fet, svart skalbagge ut ur bicellen. Men det är säkert inte detta, som det lilla biet har velat åstadkomma med sitt arbete, och hur slugt och behändigt skalbaggen än har burit sig åt, så är han dock ingenting annat än en lat parasit, som ingen barmhärtighet förtjänar.

Och mitt bi, mitt eget lilla flitiga bi, hade flugit omkring med en sådan där gul snyltgäst i pälsen! Men medan spindeln har snurrat runt med det, har den lossnat och fallit ned på spindelväven, och nu kom den store gulröde och gav den ett bitt med giftkroken och förvandlade den på ett ögonblick till ett skelett utan liv och innehåll.

Och då det lilla biet kom tillbaka, var dess
surrande som en hymnsång åt livet.

»Å, du vackra liv!» sade det. »Jag tackar
dig, att jag har fått på min lott det lustiga arbetet
bland rosor och solsken. Jag tackar dig, att jag
kan njuta dig utan ängslan och fruktan. Väl vet
jag, att spindlar lura och skalbaggar stjäla, men
mitt är det lustiga arbetet och den modiga
sorglösheten. Å, du vackra liv, du härliga
tillvaro!»

